



Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

Ομιλία

Διονύση Νικολάου

Γενικού Διευθυντή

Στο 4ο ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ

MADE IN GREECE: Η έξοδος από την κρίση

9 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2012, ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ 9.84, ΤΕΧΝΟΠΟΛΙΣ,

ΓΚΑΖΙ

Κυρίες και Κύριοι,

Νοιώθω ιδιαίτερη χαρά και τιμή που βρίσκομαι εδώ στο 4^ο Συμπόσιο της Ελληνικής Ακαδημίας Marketing και σας ευχαριστώ θερμά για την πρόσκληση σας.

Η χαρά μου αυτή γίνεται ακόμα μεγαλύτερη γιατί με το Marketing με συνδέει μια βαθιά σχέση 30 ετών όπου μέσα από όλη τη διοικητική ιεραρχία, από τη θέση του Product Manager μέχρι αυτή του Διευθύνοντος Συμβούλου, είχα την ευκαιρία να ζήσω την χρησιμότητα και την εφαρμογή του στη πράξη με το λανσάρισμα και τη διοίκηση πολλών δεκάδων προϊόντων.

Μέσα σε όλα αυτά τα χρόνια ένα μεγάλο ερώτημα μου δημιουργήθηκε:

- Γιατί άραγε το Marketing να μη διδάσκεται ακόμη και στο Δημοτικό; Σήμερα μπορεί να μην είχαμε φθάσει σε αυτή τη κρίση!

Κυρίες και κύριοι,

Στις τελευταίες δεκαετίες εθιστήκαμε σε μια αναπτυξιακή φούσκα που στηρίχθηκε σε δανεικά, σε επιδοτήσεις και στην ασύστολη κατανάλωση. Αρκεστήκαμε στο να πέφτει χρήμα στην αγορά, αλλά παραμελήσαμε τις βασικές υποδομές. Διεκδικήσαμε παροχές, αλλά ανεχθήκαμε την παροχή τριτοκοσμικών δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών.

Από την αρχή της κρίσης η ανάπτυξη αποτελεί σύνθημα όλων των πολιτικών ταγών, αίτημα όλων των κοινωνικών εταίρων, προσδοκία ολόκληρης της κοινωνίας. Ανάπτυξη, ωστόσο, δεν βλέπουμε!

Το μέγα τείχος στο οποίο προσκρούει η ανάπτυξη είναι η κυρίαρχη στον τόπο μας νοοτροπία που αντιμετωπίζει την αναπτυξιακή διαδικασία ως ένα προϊόν κρατικής κοπής. Σύμφωνα με αυτήν, μοχλός ανάπτυξης είναι το κράτος.

Ο ρόλος του ιδιώτη είναι συμπληρωματικός – αν όχι παρασιτικός.

Αν κολλήσει το ΚΠΣ, αν δεν προχωρήσει το ΕΣΠΑ, αν σταματήσει το κράτος να μοιράζει ενισχύσεις και ΤΕΜΠΜΕ, να ρυθμίζει χρέη, να κάνει περαιώσεις για τους φόρους και ρυθμίσεις για τις ασφαλιστικές εισφορές, η επιχειρηματικότητα ...στενάζει και η ανάπτυξη... στομώνει.

Και όμως! Το πρόβλημα της Ελλάδος στη ρίζα του δεν είναι πρόβλημα δημοσιονομικό. Είναι πρόβλημα ανταγωνιστικότητας. Μας λείπουν δηλαδή οι νέες αγορές και τα νέα καινοτόμα προϊόντα που να ικανοποιούν σύγχρονες ανάγκες και αυτό είναι ξεκάθαρα αποτυπωμένο στο εμπορικό ισοζύγιο πληρωμών.

Είμαστε κολλημένοι στο να παράγουμε παλαιά προϊόντα, ενώ χρειαζόμαστε και εισάγουμε μοντέρνα. Είμαστε κολλημένοι σε ξεπερασμένες νοοτροπίες και συστήματα, ενώ χρειαζόμαστε ένα σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο μια σύγχρονη παιδεία που να ευνοεί και να ενθαρρύνει την έρευνα και την καινοτομία.

Ακόμα και αν μας χάριζαν ολόκληρο το χρέος, ένα τόσο ελλειμματικό ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών είναι σίγουρο ότι θα ξανάφερνε τη χώρα μας στο σημερινό επίπεδο.

Η βελτίωση του εμπορικού μας ισοζυγίου είναι θέμα ανταγωνιστικότητας που δεν μπορεί απλά να βασισθεί στο χαμηλό κόστος παραγωγής .

Αν τα πράγματα ήταν τόσο απλά, τότε την μεγαλύτερη ανταγωνιστικότητα θα είχαν τα προϊόντα των τρίτων χωρών και οι πλουσιότεροι λαοί θα ήταν αυτοί των τρίτων χωρών που έχουν χαμηλά ημερομίσθια και παράγουν φτηνά προϊόντα.

Η μεγάλη πρόκληση πλέον είναι να δημιουργήσουμε και να διατηρήσουμε ικανοποιημένους πελάτες στο εξωτερικό ή να υποκαταστήσουμε εισαγόμενα προϊόντα που μέχρι τώρα έχουμε αφήσει τις ξένες παραγωγικές δυνάμεις να ικανοποιούν μονομερώς δυναμικά τμήματα της εσωτερικής μας αγοράς.

Όσο χρήμα και να πέσει στην ελληνική αγορά, αν δεν υπάρχει σύγχρονη παραγωγική υποδομή ώστε να ανταποκριθεί στη νέα ζήτηση, τόσο θα αυξάνουν οι εισαγωγές και θα ευνοούνται οι εργαζόμενοι των ανταγωνιστικών αγορών.

Το καταναλωτικό μοντέλο που με δανεικά μέχρι τώρα χρησιμοποιήσαμε στην αναπτυξιακή στρατηγική της χώρας μας, έχει οριστικά κλείσει τον κύκλο του. Χρειαζόμαστε άμεσα ένα νέο αναπτυξιακό μοντέλο εξωστρεφές, που να απαντά στις σύγχρονες προκλήσεις παραγωγής προϊόντων και προσφοράς υπηρεσιών, βασισμένο στην ποιότητα, την καινοτομία, τη διαφοροποίηση, τις στοχευμένες αγορές, τα διεθνή δίκτυα διανομών και τα ισχυρά «brand names» εκμεταλλευόμενοι τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα της χώρας μας.

Για να επιτευχθεί όμως μια τόσο δυναμική στροφή, απαιτούνται ριζικές δομικές αλλαγές, τόσο σε εθνικό πεδίο, με λιγότερο και αποτελεσματικότερο κράτος, όσο και στον επιχειρησιακό στίβο, με περισσότερη έρευνα, καινοτομία και εξωστρέφεια.

Για να μείνει η Ελλάδα στη νέα Ευρώπη που δημιουργείται, πρέπει να ολοκληρώσει αταλάντευτα την επώδυνη προσπάθεια των αλλαγών που έχει ανάγκη ο τόπος και στα δύο αυτά επίπεδα.

Οι αναγκαίες τομές είναι εθνική ανάγκη. Μόνο κατά συνθήκη έχουν σχέση με το μνημόνιο, την τρόικα, το μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα και τους επιμέρους νόμους.

Πληρώνουμε σήμερα το συσσωρευμένο κόστος όλων αυτών που δεν πράξαμε όλα αυτά τα χρόνια – το κόστος των ανατροπών που αμελήσαμε ή δεν τολμήσαμε. Η ανάπτυξη θα έρθει όταν βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας μας.

Ο ΣΕΒ επιδιώκοντας να συνεισφέρει πραγματικά στη δημιουργία φιλικού επιχειρηματικού κλίματος και στην άρση των εμποδίων, ανέλαβε την πρωτοβουλία να καταγράψει τα εμπόδια που συναντούν οι επιχειρήσεις στην καθημερινή τους λειτουργία και συναλλαγή με τη δημόσια διοίκηση και, ταυτόχρονα, να προτείνει συγκεκριμένα μέτρα για το άμεσο ξεπέραςμα τους.

Με τα διακόσια πενήντα (250) εμπόδια που καταγράψαμε, περιγράφεται στην κυριολεξία το ναρκοθετημένο πεδίο που αντιμετωπίζει σήμερα η επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα.

Τα εμπόδια αυτά έχουν ταξινομηθεί σε 30 πεδία επιχειρηματικής δράσης: Από την ίδρυση μιας εταιρείας μέχρι την εκκαθάριση της και συμπεριλαμβάνουν την εγκατάσταση και λειτουργία των επιχειρήσεων, τις τιμές, τις πωλήσεις, τις εξαγωγές, τις μεταφορές κλπ.

Οι πηγές των εμποδίων αυτών εστιάζονται:

- ✓ Στην ύπαρξη πολλών κλειστών επαγγελματών και αγορών.
- ✓ Στη νόθευση του ανταγωνισμού με κρατικά μονοπώλια
- ✓ Στην στρέβλωση τιμών που σε πλείστες περιπτώσεις περιλαμβάνουν είσπραξη και μη ανταποδοτικών εισφορών υπέρ τρίτων.
- ✓ Στον κρατικό προσδιορισμό ελαχίστων αμοιβών
- ✓ Στις συναρμοδιότητες Υπουργείων και Φορέων.
- ✓ Στη γραφειοκρατία για την εποπτεία των επιχειρήσεων.
- ✓ Στο δαιδαλώδες θεσμικό πλαίσιο ίδρυσης και λειτουργίας των επιχειρήσεων
- ✓ Στην ανυπαρξία Χωροταξικού σχεδιασμού για την εγκατάσταση τους

Όλα αυτά τα εμπόδια συμβάλλουν ουσιαστικά στη διαμόρφωση υψηλότερων τιμών στη χώρα μας λόγω των στρεβλώσεων που επιφέρουν, που όμως ενώ το γνωρίζουμε, μονίμως απορούμε γιατί τάχα μας συμβαίνει.

Εδώ θα ήθελα να κάνω ιδιαίτερη αναφορά στα εμπόδια που επηρεάζουν τη συνοχή και τη λειτουργία της αλυσίδας που δημιουργεί πλούτο και αξίες για τη κοινωνία, που είναι η καρδιά της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας:

«Παιδεία- έρευνα- καινοτομία- επιχειρηματικότητα»

Χαρακτηριστικά εμπόδια είναι:

- ✓ Το θεσμικό πλαίσιο συνεργασίας Πανεπιστημίων και επιχειρήσεων
- ✓ Η κατοχύρωση πατέντας σε όρους χρόνου, κόστους και προστασίας

- √ Ο κατακερματισμός και η συνεργασία ερευνητικών κέντρων
- √ Η έλλειψη ερευνητικών πόρων
- √ Η διαδικασία των εξαγωγών και ο τρόπος λειτουργίας των τελωνείων

Οι μετρήσεις διεθνών οργανισμών όπως ΟΟΣΑ, ΕΕ αλλά και άλλων Ερευνητικών Ιδρυμάτων εκτιμούν το κόστος της γραφειοκρατίας στο 7% περίπου του ΑΕΠ, ποσοστό σχεδόν διπλάσιο του μέσου κοινοτικού.

Έχει εκτιμηθεί ότι η μείωση της γραφειοκρατίας και η απελευθέρωση των αγορών, θα μπορούσαν να δημιουργήσουν σταθερή ανάπτυξη της οικονομίας μας τουλάχιστον κατά 1% τα επόμενα χρόνια.

Κυρίες και κύριοι,

Είμαστε απόλυτα πεπεισμένοι ότι ένα νέο εξωστρεφές ΜΟΝΤΕΛΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, έχουμε όλες τις δυνατότητες και να το φτιάξουμε και να το εφαρμόσουμε.

Αυτή η πίστη δεν είναι μεταφυσική. Στοιχειοθετείται μέσα από την ολοκληρωμένη αναπτυξιακή μελέτη που πρόσφατα εκπόνησε η διεθνούς κύρους εταιρεία συμβούλων Mckinsey με πρωτοβουλία του ΣΕΒ και της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών, με τίτλο «Η Ελλάδα 10 χρόνια μπροστά»

Πρόκειται για μια μελέτη που αναδεικνύει τις σημαντικές ευκαιρίες για επενδύσεις, απασχόληση και ανάπτυξη που προσφέρει και σήμερα η χώρα μας.

Σκοπός ήταν να καθοριστεί όχι μόνο πως μπορούν να ενισχυθούν οι προοπτικές των ήδη αναπτυγμένων κλάδων οικονομικής δραστηριότητας, αλλά επιπλέον να εντοπισθούν νέοι δυναμικοί τομείς στους οποίους η χώρα μας μπορεί να εκμεταλλευτεί τα ανταγωνιστικά της πλεονεκτήματα.

Το νέο Εθνικό Μοντέλο Ανάπτυξης που προτείνεται, μπορεί να δημιουργήσει μέσα στα επόμενα δέκα χρόνια Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) €50 δις περίπου και 520.000 νέες θέσεις εργασίας.

Η νέα στρατηγική παραγωγής και απασχόλησης στην οποία θα αναφερθώ παρακάτω, μπορεί να διπλασιάσει τους πενιχρούς μεσοπρόθεσμους ρυθμούς ανάπτυξης που προοιωνίζεται η σημερινή κρίση (πχ από 1,5% σε 3% ετησίως) και να βάλει τη χώρα σε βιώσιμη οικονομική τροχιά.

Η βιωσιμότητα αυτή θα στηρίζεται στη σημαντική ενίσχυση της παραγωγικότητας κατά περίπου 20%, της εξωστρέφειας με ετήσια βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου κατά €1,6 δις και της δημοσιονομικής σταθερότητας με αύξηση των κρατικών εσόδων πάνω από €7 δις ετησίως.

Το νέο Εθνικό Μοντέλο Ανάπτυξης μπορεί να αλλάξει ριζικά την δομή της Ελληνικής οικονομίας. Ενδεικτικά αναφέρουμε την αύξηση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ κατά 32% και την ταυτόχρονη ανακατανομή 15-20 ποσοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ από την κατανάλωση στις επενδύσεις και το εμπορικό ισοζύγιο.

Δυστυχώς, ο χρόνος δεν επιτρέπει λεπτομερή παρουσίαση της στρατηγικής για την επίτευξη αυτών των αποτελεσμάτων. Σε μακροοικονομικό επίπεδο ενδεικτικά αναφέρω:

- √ Δημιουργία μικρότερου και αποτελεσματικότερου κράτους
- √ Ανακατανομή δημοσίων επενδύσεων με βάση τον βαθμό συνεισφοράς στην ανάπτυξη και όχι τοπικιστικές σκοπιμότητες
- √ Περιβαλλοντικό και χωροταξικό πλαίσιο με προδιαγραφές χρήσης γης για συγκεκριμένες επιχειρηματικές δραστηριότητες (πχ τουρισμός, βιομηχανία, εμπόριο).
- √ Επιτάχυνση δικαστικών αποφάσεων σε κράτος δικαίου
- √ Κεντρική μονάδα πληροφορικής
- √ Ανεξάρτητη υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου.
- √ Κεντρική μονάδα διαχείρισης προμηθειών
- √ Διεύρυνση φορολογικής βάσης

Σε επίπεδο επιχειρήσεων για τους επί μέρους κλάδους, η μελέτη συνιστά:

- √ Συγχωνεύσεις και δημιουργία οικονομιών κλίμακος
- √ Εισαγωγή καινοτομιών
- √ Εκμετάλλευση τοπικών χαρακτηριστικών, ως ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα.
- √ Κοινά δίκτυα λιανικής πώλησης
- √ Κοινή εταιρεία ιδιωτικού δικαίου με στόχο την πρόσβαση στις σημαντικές εξαγωγικές αγορές.
- √ Άνοιγμα αγορών και πώληση προϊόντων από κανάλια που σήμερα απαγορεύονται

- √ Εξορθολογισμός των τιμών χωρίς στρεβλώσεις παρεμβάσεων του Κράτους και συνυπολογισμού φόρων υπέρ τρίτων κλπ.

Σύμφωνα με τη μελέτη, η Ελλάδα κατέχει σχετικό συγκριτικό πλεονέκτημα σε αρκετές «αναδυόμενες» περιοχές οικονομικής δραστηριότητας, όπως η παραγωγή γενοσήμων φαρμάκων, οι ιχθυοκαλλιέργειες, ο ιατρικός τουρισμός, η φροντίδα για την τρίτη ηλικία και τους χρόνια ασθενείς, η δημιουργία περιφερειακών διαμετακομιστικών κόμβων και η διαχείριση αποβλήτων.

Αναδεικνύονται, επίσης, δύο δευτερεύοντες «αναδυόμενοι αστέρες» (οι εξειδικευμένες κατηγορίες τροφίμων και τα στοχευμένα τριτοβάθμια εκπαιδευτικά προγράμματα κλασικών σπουδών), οι οποίοι αναμένεται να διαδραματίσουν έναν περισσότερο συμβολικό ρόλο στο νέο μοντέλο ανάπτυξης της Ελλάδας.

Αθροιστικά και σε ορίζοντα δεκαετίας, οι οκτώ «αναδυόμενοι αστέρες» μπορούν να συνεισφέρουν περίπου €7 δισ. πρόσθετης - άμεσης και έμμεσης- ΑΠΑ και να δημιουργήσουν περισσότερες από 70.000 νέες θέσεις εργασίας.

Στο νέο αυτό μοντέλο ανάπτυξης, η στρατηγική Marketing στους τομείς που αναφέρθηκαν παίζει αποφασιστικό και κρίσιμο ρόλο:

Στον τουρισμό πχ η Ελλάδα προσφέρει μέχρι τώρα ένα κλασικό προϊόν βασισμένο στον «ήλιο και θάλασσα» σε μη στοχευμένο κοινό, σε χαμηλή ποιότητα υπηρεσιών και ελάχιστα διαφοροποιημένο σε σχέση με άλλες χώρες, ενώ απουσιάζουν οι μεγάλες κλίμακας υποδομές που θα μπορούσαν να προσδώσουν προστιθέμενες αξίες.

Η μελέτη ενδεικτικά επισημαίνει στροφή στρατηγικής κατά μήκος τεσσάρων αξόνων:

α. Επαναπροσδιορισμό του target group και του concept του προϊόντος ως προς τις κύριες αγορές της Ευρώπης, με στόχο επισκέπτες υψηλότερου εισοδήματος, αναβαθμίζοντας παράλληλα την ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών.

β. Σύγχρονες υποδομές που βελτιώνουν την ποιότητα και την ευρύτητα των παρεχομένων υπηρεσιών όπως συνεδριακά κέντρα, μαρίνες και λιμάνια για έναρξη κρουαζιέρας – όχι μόνο ολιγόωρη διέλευση, κατοικίες διακοπών αντί απλών δωματίων, ολοκληρωμένα resorts για υψηλά εισοδήματα, ιατρικό τουρισμό κλπ.

γ. Διευκόλυνση εισόδου ξένων επισκεπτών με απ ευθείας σύνδεση περιφερειακών αεροδρομίων και άρση γραφειοκρατικών εμποδίων visa, για πολλές χώρες.

δ. Δημιουργία διακεκριμένου εκπαιδευτικού φορέα σε Πανεπιστημιακό ή Μεταπτυχιακό επίπεδο με διεθνείς συνεργασίες αλλά και ένα νέο «market oriented» οργανισμό τουρισμού με έμφαση στο σχεδιασμό και την εκτέλεση της στρατηγικής marketing και πολλά άλλα.

Σε ότι αφορά το χώρο της διατροφής, η καινοτομία και η είσοδος σε ξένες αγορές είναι καθοριστικής σημασίας. Και εδώ επισημαίνονται τέσσερις στρατηγικές κατευθύνσεις :

α. Επιλογή χωρών με βάση το μέγεθος, τη δυναμική και τη σχέση τους με την ελληνική κουλτούρα και τις υπάρχουσες σχέσεις και συνέργειες με το ελληνικό στοιχείο.

β. Δημιουργία αναγνωρισμένης εικόνας ελληνικών προϊόντων μέσω ειδικής σήμανσης, συσκευασίας ή άλλων παρεμφερών τρόπων με βάση τη διαφοροποίηση και τον τόπο προέλευσης αυτών.

γ. Δημιουργία μεγάλης κλίμακας ιδιωτικών εταιρειών παραγωγής και συσκευασίας προϊόντων με εξαγωγικό προσανατολισμό εκμεταλλευόμενης κυρίως τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της ελληνικής γης, του ελληνικού κλίματος και του ελληνικού πολιτισμού.

δ. Επίσης θεωρεί σημαντική τη δημιουργία της λεγόμενης «Ελληνική Εταιρεία Τροφίμων» με συνεργασία του Ιδιωτικού και Δημόσιου Τομέα, που θα διευκολύνει την πρόσβαση στις ξένες αγορές με τη δημιουργία κοινού δικτύου διανομής και τον συντονισμό των ενεργειών Marketing πράγμα ιδιαίτερα σημαντικό κυρίως για τις μικρές επιχειρήσεις.

Κυρίες και κύριοι,

Ο χρόνος δεν επαρκεί για λεπτομερέστερες αναφορές και αναλύσεις. Είναι όμως προφανές ότι η ανασυγκρότηση της χώρας προϋποθέτει απαραίτητως το στρατηγικό προσανατολισμό της στην εξωστρέφεια, στη καινοτομία, στη δημιουργία ισχυρών brand names, στην κατάκτηση νέων αγορών, στη διείσδυση σε νέα δυναμικά target groups αφού η εσωτερική αγορά όπως την ξέρουμε δεν μπορεί πλέον να στηρίξει τα επίπεδα κατανάλωσης των τελευταίων ετών.

Στο εκκωφαντικό κενό που αφήνει η κρατική χρεοκοπία, μόνο η ιδιωτική οικονομία μπορεί να στηρίξει το ΝΕΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ και να προσφέρει τις νέες θέσεις εργασίας, τις καινοτόμες επενδύσεις, το νέο εξωστρεφές και ανταγωνιστικό κλίμα που χρειάζεται ο τόπος μας.

Αυτή διαθέτει τις κατ'εξοχήν αρετές που απαιτούνται για να ξανασταθεί ο τόπος στα πόδια του: προσαρμοστικότητα, καινοτόμο πνεύμα, οργάνωση και δημιουργικότητα. Στον καταπιεσμένο χώρο της ιδιωτικής πρωτοβουλίας βρίσκονται σήμερα όσοι ζωντανοί, όσοι ικανοί, όσοι δουλεύουν με γνώση και τόλμη. Αυτοί μπορούν να ξανακάνουν την Ελλάδα μας success story.

Με τις σκέψεις αυτές και με την πεποίθηση ότι όλοι σας νοιώθετε πιο αισιόδοξοι, **εύχομαι καλή επιτυχία στο έργο σας και δυναμική συμμετοχή στην ανασυγκρότηση της χώρας.**